

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 88.— Cor.
 Pe jumătate an 47.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
 Pentru România și
 strălănită:
 Pe un an . . . 40.— franco
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACTIA

și
 ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napolază.

ROMÂNUL

Reflecțiuni la „Politica rusească și ziarele românești.

De: Dr. Aurel Lazar.

avocat, membru în Comitetul Național.

N'am cetit în original articolul dlui Ajtay, dar sunt de credința, că traducerea lui, apărută în coloanele „Românului”, ca fond și ca formă este exactă și conștientoasă.

Țin să constat din capul locului, că articolul acesta, atât prin constatările sale strălucite, cât și prin procesul de intenții, ce cuprinde, ne-a făcut un foarte prețios serviciu nouă Românilor.

N'am fericirea să cunosc mai de aproape personalitatea autorului și astfel nu pot să știu, ce principii mărturisește și ce păreri profesază în chestiunea de naționalitate. Mărturisesc sincer, că nu cunosc nici direcția, nici crezul politic al ziarului „Uj Nemzedék”, pe care nici odată nu l'am cetit, deși recunosc, că pentru deplina înțelegere a articolului din chestiune aș dori mult să cunosc concesiunile acestui jurnal.

Principiul fundamental și scopul final al articolului dlui Ajtay este, să demonstreze și să convingă pe cetitori, că invaziunea armatei rusești în Galiția și abandonarea planului ei original de a ataca Berlinul, are un *motiv și fond politic*, anume constelația internațională a monarhiei austro-ungară și în special sentimentele rusofile ale Românilor din Ungaria și în consecință și ale celor din regatul României, cari au provocat întărirea politicii rusofile.

Care va să zică, *comitetul național român* este responsabil pentru atacurile puternice și inversumate ale armatelor rusești din Galiția, pentru că presa românească din patrie și conducătorii ei politici nu-și împlinesc datorința, răspunzând iluziile politicii rusești și dându-și să înțeleagă, că zadarnic aspiră la sprijinul moral al românimeii.

Recunoaște însă, că țărănimea română a răspuns în chip splendid și strălucit la glasul de chemare al monarhului ei.

Nu sunt potrivite vremurile de astăzi pentru discuții și controverse politice, dar sper, că și onorata procuratură regească ne va îndruma, să ne apărăm cinstea neamului și să rămânem poziție față de astfel de atacuri josnice și procese de intenții, cari în zilele grele și avaritate de astăzi foarte ușor pot să găsească teren priincios și accesibil în opinia publică românească.

O singură dorință și speranță, o singură rugă politică am: fie, ca acest război înfricoșător să învețe pe bărbații noștri de stat și opinia publică a-și înțelege datorințele pentru viitor, fie, ca el să ne aducă *biruință asupra răzmasului și asupra noastră înșine*. Atunci în sângele zeeilor de mii de răniți va răsări pomul cel tare și roditor al libertății, frățietății și democrației adevărate...

Articolul din chestiune mi-a înspirat însă teama, că dorința și nădejdea sufletului meu nu se va împlini. Pentru că articolul acesta nu este nici mai mult, nici mai puțin decât repetirea vechilor acuze la adresa noastră și potențarea lor cinică până la un grad mărginaș cu *trădarea de patrie*.

Vom analiza însă cuprinsul lui, nu cu amărăciunea și revolta, ci cu calmul și obiectivitatea, ce ne-o impune gravitatea cauzei.

Nu mă voi pronunța asupra politicii externe a României din motivul, că în direcțiunea asta noi nu avem dreptul să exercităm nici o influință și astfel nu putem fi făcuți nici responsabili. În zilele critice de acum și cel mai elementar rezon politic ne oprește să ne rostim opinia în materia aceasta sau să împărțim sfaturi bărbaților de stat din regat, căci de altcum n'au trebuințe să recurgă la prudența noastră politică.

În tot cazul este însă stranie și mai mult decât interesantă tendința articolului, care pentru actuala politică externă a României face răspunzători pe fruntașii politici ai Românilor din patrie.

Evident că responsabilitatea aceasta numai așa se poate arunca pe umerii noștri dacă ab ovo se presupune și posibilitatea amestecului, dreptul de ingerință în cârmuirea regatului vecin. Ceeace nu s'ar putea întâmpla, decât admitând, că comitetul nostru național are concesiuni și influință politică la București.

Imprejurarea aceasta articolul nu numai o admite, dar o găsește de foarte firească și trebuincioasă. Corect! Până acum politicianii noștri români „tradau patria” de câte ori mergeau singuratici în afaceri personale și private la București, iar *pe când era ministru*, contele Iuliu Andrassy pe motivul acesta a pus deputaților români în perspectivă *șafodul!*

De altă parte patriotica presă maghiară varia în cele mai politicoase forme trădarea dela București a comitetului național.

Iar acum?

Politicianii Românilor de aici să plece la București și uzând de concesiunile ce au să atragă politica României în apele monarhiei, căci la dimpotrivă *ei sunt* responsabili pentru intrarea trupelor rusești în Galiția.

Abia cu câteva luni înainte de izbucnirea războiului, contele Berchtold în delegațiune, iar contele Tisza în parlament au respins și au depreciat total rolul României într'un eventual conflict european. Contelui Czernin i-au dat drumul pentru că era de principiu, că sprijinul României stă în legătură politică și etică cu chestiunea noastră de naționalitate și atarnă dela felul ei de rezolvire. Iar azi contele Czernin a primit raport oficial despre viitoarea politică internă a Ungariei. Ei bine, autorul articolului ar dori, ca și conducătorii politici ai poporului român din Ungaria, să trimită la București un astfel de raport. Luăm cu mulțămărită la cunoștință aceste schimbări îmbucurătoare, dar nu cutezăm să ne încredem

în ele, pentru că în urechile noastre și astăzi mai răsună cuvintele, că afacerile interne ale Ungariei nu-l privesc pe contele Czernin.

Pot să liniștesc însă pe cetitorii ziarului „Uj Nemzedék”, că conducătorii politici ai românimeii nu pot abandona politica tradițională a poporului românesc, căreia atât de frumos i-a dat expresiune cei doi soldați români răniți în spitalul din Viena.*).

tepta.

Presa românească încă își primește rechinul, mirare că nu amintește și despre rubricile sunătoare: „că nu e destul de insufletită, și scrie articoli, cari trebuiesc confiscați”. Încă nu e timpul să ne răfuim în toată privința. De aceea mă voi mărgini numai la amintirile confiscări. N'am cetit articoli confiscați, nici articolul intitulat „A magyar baka”, dar îi simțesc întregul conținut și-i simte fiecare român.

În chestia aceasta amintesc numai atât: Cuprinsul necunoscut al articolului „A magyar baka” mi-a neliniștit și sufletul meu, când într'o bună zi, am scris lui Rákosi Jenő o epistolă anonimă, cam de cuprinsul următor:

„Cetesc cu atenție „Budapesti Hirlap” și constat cu bucurie, că fiii naționalităților luptă vitejește. Numai despre Români nu cetesc nimic. Oare aceștia nu sunt demni de încredere? Nu-i lasă în linia de bătae sau nu luptă cum ar trebui? Trăiesc între Români; vă rog să mă liniștiți: nu cumva avem să ne temem de o revoluție românească?”

Răspunsul l-am primit în 6 Septembrie a. c. al lui „Bud. Hirlap” la poșta redacției: „Patriotul îngrijat. Ne-am ocupat deja cu chestia și vom mai reveni asupra ei, de aceea te rugăm să urmărești cu atenție știrile noastre!”

Am urmărit cu atenție, dar durere, afară de o mică știre apărută în acelaș număr la informații, deci nu în rubrica despre război, intitulată „a hü románok” („Românii credincioși”) n'am găsit nimic.

Sapientii sat!

Are însă articolul d-lui Ajtai un pasaj, care nu-l putem trece sub tăcere.

După ce își exprimă nemulțumirea față cu conducătorii și presa noastră politică, are cuvinte de laudă la adresa țărănimeii române.

Este vechea tactică, de-a pune poporul nostru de rînd în opoziție cu politicianii lui.

Față cu această laudă perversă, pot să-l asigur pe d. autor, că pe țărănimea română

gostea și căldura glasului de chemare al regelui ei a mînat-o sub drapel. Când a fost

* Aluzie la o scenă povestită în „Az Est”. Anume bătrânul nostru monarh, cercetând pe răniți, cică a dat de niște Români, și a zis că-l pare rău, că nu prea știe românește. Răniții români au strigat, cât îi ținea pieptul: „Trăiască împăratul! Trăiască împărăția!” N. R.

vorba de apărarea tronului și a patriei, poporul românesc, domn și țaran deopotrivă, au fost totdeauna în șirele prime; iar acum, când țărâtimea română în sufletul ei a așteptat cu nerăbdare proclamația lui Mihali, este un joc frivol a pune poporul român în opoziție cu conducătorii lui.

Cu celelalte pasaje ale articolului nu țin de oportunitate să mă ocup. Resping însă cu toată energia sufletului bănuiala și acuza, că dușmanul patriei de aceea s'a aruncat cu atâta îndrăsneală asupra hotarelor țării, pentru că a contat la simpatia românilor.

În politică sentimentele se manifestă prin fapte. Așadar dușmanul s'a încrezut în ajutorul românismului și după părerea autorului, calculul acesta politic ar fi și reușit.

Protestăm din nou în contra acestei acuze și regretăm adânc, că credința și loialitatea noastră nici acum nu-și află pavază suficientă în sângele feciorilor noștri vărsat pe câmpul de luptă.

În castelul dela Conopiști trei orfani plâng și se roagă. Cu ei împreună a plâns și s'a rugat întreg neamul românesc, Acum însă nu se mai roagă, și-a șters lacrimile și a pornit la luptă, să răsbune lacrimile celor trei orfani.

Iar în războiul acesta mai dureros decât glonțele dușmanului îl rănește condeiul înmuit în mocirla bănuielii infame.

Submarinul în luptă.

Ideea de a construi vase submarine a preocupat încă în vremurile vechi mințile omenești. Se zice că încă Alexandru cel mare se folosea de astfel de vase la asediarea orașului Tyrus, de sine înțeles însă fără de a avea la dispoziție și torpilele, gloanțele explozive, cari pătrunzând în coastele uriașilor de mare, le aduc acestora pierirea. Submarinul modern, care a fost introdus ca armă de război acum vreo zece ani, după mai multe construcții ne-succese, își datorește originea imperfecțiunii torpiloarelor, cari plutind pe suprafața mării pot fi strivite ușor de gloanțele tunurilor dușmane, iar, provăzându-le cu viteza neapărat necesară, toată greutatea ce i se poate da vasului o reclamă mașinariile. De o panceră nu poate fi vorba la aceste vase, a căror lungime e deabia de 60—70 metri, o mărime care servește încă un bun țel pentru tunurile dușmane.

Din cauza aceasta torpiloarele nu pot fi folosite în luptele ce se dau la lumina zilei. Pentru a se putea arunca torpile asupra vaselor dușmane și ziua, a fost necesar ca torpiloarele să se poată apropia de ele pe sub suprafața apei, așa că straturile de apă să servească totodată și ca panceră în jurul lor.

Au trecut mulți ani de încercări zadarnice, până când s'au putut construi submarine corăspunzătoare scopului. Dar nici până azi n'a reușit a li se da și viteza, care o pot atinge vasele mari.

Submarinele pot deci opera numai făcându-se nevăzute sub suprafața apei. Pentru orientare deasupra apei submarinele sunt provăzute cu telescoape numite periscoape cari se ridică mai mulți metri deasupra apei. De regulă submarinele sunt provăzute cu două periscoape. Unul reflectează în interiorul vasului în sector mai mic direcția, în care înaintează vasul iar al doilea prezintă întreaga panoramă de pe suprafața apei. În unele privințe ochii submarinului sunt deci mai perfecți decât ai omului căci cu ei putem vedea în același timp întreg orizontul. Fără periscop submarinul n'are aproape nici o valoare. Afară de periscop submarinul are două mașinerii, una pentru plutirea la suprafața apei, iar alta pentru avansarea pe sub suprafața apei.

Submarinul când pornește la atac, e condus la început de un crucișător până în apropierea vaselor dușmane, când crucișătorul întorcându-se depărtează, iar submarinul tinân-

du-se de direcția arătată avansează până când nu se ivește în față conturile vaselor dușmane.

În acest moment submarinul se cufundă încât la suprafața apei rămân numai periscoapele, cari fiind niște țevi de 10—15 centimetri grosime, rămân neobservate de dușman. La o apropiere de 6 chilometri dispar și periscoapele de pe suprafața apei și submarinul se apropie nevăzut pe sub apă în direcția stabilită, până la câteva sute de metri de vasul dușman, când aruncă cu siguranță torpila. Înainte de lansarea torpilei, comandantul submarinului mai aruncă pe un moment periscopul la suprafață pentru ca să se convingă că vasul dușman de fapt zace în direcția țintei lui.

În cele mai multe cazuri însă și submarinul e observat de flota dușmană imediat ce a aruncat torpila și sloboade asupra lui cea mai torențială ploaie de gloanțe.

Submarinul pentru ca să scape neatinse se cufundă însă și mai mult și nu se ivește la suprafața decât după mai multă vreme, după ce dușmanul s'a depărtat din apropierea lui.

O nouă instituție de credit.

— Cassa pentru împrumuturi de război. —

Numărul 219 dela 20 c. al monitorului oficial „Budapesti Közlöny” publică ordinațiunea ministerului r. u. Nr. 6982—1914 I. M. E. de data 19 Sept. a. c., prin care în temeiul paragrafului 16 al art. de lege LXIII ex. 1912 se crează și la noi, ca și în Austria, o cassă pentru împrumuturi de război.

Noua instituție de credit este chemată a servi și înlesni trebuințele de credit potențate prin războiul ale cercurilor comerciale și industriale acordându-le împrumuturi pe lângă acoperire (garanție).

Conform ordinațiunii sedinței Cassel pentru împrumuturi de război este Budapesta. În centre potrivite din provincie, se pot întemeia, amăsurat trebuințelor, agenții. Administrația Cassel se face pentru socoteala statului și normele ei de afaceri, precum și modul firmării se stabilește ministrul de finanțe.

Ordinațiunea autorizează pe ministrul de finanțe, ca în înțelegere cu ministrul de finanțe austriac, să poată încredința administrația Cassel pentru împrumuturi de război, Băncii Austro-Ungare, pe lângă controlul ministrului de finanțe și cu concursul organelor de stat, instituite de acesta. Banca Austro-Ungară este obligată să poarte afacerile Cassel în spirit comercial, și separat de celelalte afaceri ale ei. Direcțiunea Cassel, numită de ministrul de finanțe, se compune din reprezentanți ai guvernului r. u. și din organe ale Băncii Austro-Ungare, cu un anumit număr de consilieri, specialiști din cercurile comerciale și industriale.

Conducerea Agențiilor se compune din reprezentanți ai guvernului și din organe ale Băncii Austro-Ungare, precum și din bărbați de încredere numiți de direcțiunea Cassel, cari au drept de vot.

În baza unor acorduri, ce vor fi a se încheia între cele două ministere de finanțe ale monarhiei și între Banca Austro-Ungară, Cassa pentru împrumuturi de război emite bonuri de cassă fără dobândă, până la valoarea întreagă a împrumuturilor acordate în sensul ordinațiunii prezente și cari trebuie să aibă acoperirea recerută.

Bonurile de cassă emise de Cassa pentru împrumuturi de război trebuie primite drept plată de toate casierile și oficiile statului în valoarea lor nominală întreagă. În circulația privată primirea acestor bonuri de cassă nu este obligatorie.

Suma maximală a bonurilor de cassă, ce o poate emite Cassa pentru împrumuturi de război, este de cor. 290.000.000.

Ordinațiunea autorizează în paragraf 4 pe ministrul de finanțe, ca în conțelegere cu ministrul de finanțe austriac să încheie cu Banca Austro-Ungară un acord, conform căruia banca de emisiune va fi obligată a primi la ghișeurile sale bonurile de cassă ale Cassel pentru împrumuturi de război, drept plată și spre schimbare. Suma bonurilor de cassă aflate în posesiunea sa Banca Austro-Ungară o va putea detrage din suma circulației ei de bancnote.

Suma minimală a împrumuturilor, ce poate acorda Cassa pentru împrumuturi de război este de cor 100. Împrumuturile se acordă de regulă pe 3 luni, excepțional pe 6 luni.

Cassa pentru împrumuturi de război este îndreptățită a cerceta spre ce scop se cer împrumuturile și a le licența astfel, ca întrebunțarea lor, spre scopul indicat, să fie asigurată. Neîncuviințarea unui împrumut cerut, Cassa nu este obligată a o motiva.

Împrumuturile pot fi acoperite (asigurate):

1. cu mărfuri, produse agronomice, miniere și industriale neexpuse stricăciunii, înmagazinate pe teritoriul țărilor coroaneli ungare.

Pe astfel de obiecte se pot încuviința împrumuturile până la jumătatea, excepțional până la $\frac{1}{3}$ parte a valorii lor de extimare — după diversitatea și circulaibilitatea obiectelor.

2. cu hârtii de valoare indigene, emise de stat sau cu autorizarea statului.

Cvota valorii de curs sau a prețului de piață până la care pot fi primite ca amanet astfel de efecte o vor fixa normele de afaceri ale Cassel pentru împrumuturi de război.

Hârtii de valoare, ce nu sunt emise la portor, trebuie transcrise asupra Cassel pentru împrumuturi de război.

3. cu alte valori, admise de direcțiunea Cassel, la recercarea sau cu învoirea ministrului de finanțe r. u. Pentru constituirea dreptului de pomen asupra obiectelor indicate în punctul prim este de ajuns, dacă amanetarea este făcută evidentă prin semne externe de ex. prin aplicarea de tăblițe sau altele.

Obiecte, al căror preț este expus la fluctuații mai însemnate se admit ca acoperire numai pe lângă garanția unei a treia persoane, demne de credit.

Dobânda împrumuturilor încuviințate de Cassa pentru împrumuturi de război este de regulă 1 procent peste etalonul de escont al Băncii Austro-Ungare.

Amanetul depus ca acoperire servește ca garanție pentru capital, interese și spese; spesele se pot detrage din împrumut anticipativ.

Dacă împrumutul nu se replătește la scadență, atunci Cassa este îndreptățită a se despăgubi, fără intervenția judecătorească, prin vânzarea obiectului amanetat. Acest drept îl are Cassa și în cazul deschiderii concursului asupra averii debitorului. Cassa este îndreptățită a cumpara obiectele amanetate la licitație publică.

Cassa pentru împrumuturi de război este cu totul liberă de ori ce fel de dări; toate registrele și evidențele ei, precum și documentele liberate de ea și organele ei sunt scutite de toate competențele și timbrele.

Documentele liberate în scopul asigurării împrumuturilor asemenea sunt libere de competențe și timbre.

Începerea activității Cassel pentru împrumuturi de război și deschiderea singuraticelor Agențiilor se publică din partea ministrului de finanțe; asemenea se aduce la cunoștința publică și lista numelui membrilor direcțiunii Cassel, precum și a conducerii singuraticelor Agențiilor locale.

Venitul de interese al Cassel, după acoperirea spesei de administrație, se întrebunțează, în prima linie, pentru acoperirea eventualelor pierderi și afară de aceasta pentru răscumpărarea bonurilor de cassă emise.

După încetarea stării de război și cel mai târziu la un an după încheierea păcii ministrul de finanțe dispune Cassa pentru împrumuturi de război, fixând un termen precluziv pentru retragerea din circulație a bonurilor de cassă emise.

Îmitarea bonurilor de cassă se pedepsește conform legii.

Ordinațiunea privitoare la Cassa pentru împrumuturi de război a intrat în vigoare la 20 c.

„R. E.”

Coroana.

Situațiunea specială a zilei de azi a provocat o serie de manifestațiuni cari, sub diferitele lor infățișări, ascund inițiative și interese nemăsurabile, în ansamblul lor se îndreaptă însă spre una și aceeași țintă: enervarea opiniei publice, careia i se exploatează sub diferite prețuri cele mai curate simțăminte românești, în folosul unor cauze cari mâne s'ar putea dovedi strălucite adevăratele noastre interese de stat și neam.

Se încearcă mai cu osebire prin mijlocul de răspunderi cari se lasă ușor convinși, să se creieze o anume atmosferă în jurul Coroanei, careia nu i se cruță nici un atac prin coloana unui ziar de atitudine dubioasă. Lipsa de scrupule pe care ziarul în chestiune o pune în altă zi zilnice la adresa tot ce înseamnă onoare și răspundere în țara aceasta, veninul unei atitudini veșnic dușmănoasă lumii noastre de guitoare, lămurește pentru opinia publică că știința valoarea morală a trivialităților la adresa Coroanei.

Inspirat din sorgința cafenelei patriotice nu din izvorul curat al patriotismului înțeles și practicat numai potrivit marilor noastre țări, de azi și de mâne, autorul atacurilor contra Coroanei crede să-și facă o celebritate

dând satisfacție pătimășilor pescuitori de turbure.

Coroana intruchipează azi ca și altă dată, mână, în strălucirea ei nestirbită, aspirațiile noastre ale tuturor. Oțelul din care e făcută e mărturia vitejiilor trecute și garanția în care ne punem nădejdea izbânzilor de

cu an, patruzeci și opt de ani de-a rândul, vremuri bune ca și în vremuri grele, a strălucirea Coroanei regelui Carol, spornic aceluși timp prestigiul și autoritatea țării noastre, siguranța ei înlăuntru.

Ascăpându-se din nevoile și durerile României, ascultând glasul țării în manifestările ei publice, ascultând poveștile sfetnicilor încercați în războaiele publice, regele domnește cu înțelepciunea lungii experiențe, care a făcut proclamația regatului și i-a crescut autoritatea în fața statelor europene.

Dar dacă semnalăm marele merite ale unei țări, care nu găsește asemuire decât în pilda mai lungi domnii din trecutul nostru istoric, ca să marcăm desgustul legitim, pe care îl provoacă în rândurile opiniei publice conștiința, — tocmai din această pricină, — atacurile îndreptate la adresa Suveranului.

Mar când se etalează în coloane de ziare, în zărilor patriotilor de ocazie și ale bătăliilor talene, cari nu știu să ascundă în deajuns deosebite prea străvezii ca să nu fie de îndată descoperite, nu pot întuneca din strălucirea unei țări înălțate din oțelul solid și trainic al războiilor trecute.

Pentru noi atacurile acestea au numai un scop: să ne înțeleze bine lămurit: ele sunt opera celor cari găsește în nesiguranța situației de azi un prilej ca să se pună deacurmezișul în discuție a româneșii. („Viltorul” București.)

Defensiva germană.

— Părerile unui specialist militar. —

Începând dela războaiele pruso-austriace și franco-prusice toate cercurile militare din întreaga lume au acceptat doctrina ofensivei convingătoare, care asigurase armatei germane o serie încreștătoare de victorii strălucite. Dacă comparăm aceste victorii cu acțiunile glorioase ale lui Napoleon, ajungem la acea principală regulă strategică și militară, care formează baza principală a construcției militare în toate statele, și anume: rezultatele pozitive se obțin numai prin ofensivă.

Războiul ruso-japonez a dovedit-o aceasta în mod strălucit. Dar, iată, vedem că armata germană progresează în mare parte prin defensivă. Nu avem, însă, deplină încredere în aliații noștri germani, încât nu ne lăsăm deloc ispășiți de teama că ei vor da greș prin această tactică de luptă.

Împotriva, succesele lor de până acum ne au convingerea, că în războiu e bună și defensivă.

Studiând mica descriere de mai la vale vom ajunge la convingerea, că o parte a armatelor germane dela vest n-au putut face altceva, decât fortificându-se cu sănțuri să aștepte până când cealaltă parte va obține succese. Se știe, că din cele șapte armate germane dela vest, patru (de sub comanda generalilor Kluk, Eismann, Bülow și prințul Württemberg) înaintează dela miază noapte spre terenul dintre Paris—Verdun, iar trei armate (de sub comanda prinților de coroană german și bavarez și a gen. Maercker) dela răsărit împotriva puternicului cerc de fortificații franceze dintre Verdun—Toul—Epinal—Bellort.

Câtă vreme această linie fortificată nu va fi strălucit cel puțin în parte, Francezii vor fi într-o situație foarte favorabilă față de armata germană. Dar fiind luptul, că ambele aripi franceze se sprijinesc pe fortărețele puternice (de-o parte Parisul, de altă parte Verdun—Toul), Francezii sunt scutiți de a-și mai concentra trupe de asigurare pentru flancuri. Dar fiind, că flancul drept francez este apărat printr-o linie lungă de fortărețe puternice, ei pot să neglige complet acest front, și, în consecință, Francezii își pot concentra toate forțele împotriva coloanelor armatelor germane ce vin din spre miază-noapte. Față de aceste armate, Francezii fiind în număr mai mare pot lua lupta cu multe șanse de izbândă.

La Germani însă, armatele lor venind dela miază-noapte și răsărit sunt despărțite prin orașul

necucerit încă. Cele trei armate germane dela răsărit în nici un caz nu se pot angaja în luptele celorlalte. Iar, dacă Germanii primesc lupta și fără de aceste armate, ei vor rămâne în mare minoritate față de Francezi, iar în probabila lor înaintare spre miază-zi aripa dreaptă germană o amenință Parisul, iar pe cea dela stânga Verdun—Toul.

Am convingerea, că descrierea de mai sus e destul de clară pentru a convinge pe ori cine, că armatele germane dela miază-zi nu vor putea să se avânte până când cele dela răsărit nu vor fi înfrânt împotrivirea celor din fortărețe. Deci, până atunci presiunea lor nu va fi sensibilă pentru grosul armatei franceze dela dreapta.

Dar îndată ce va reuși aceasta, catastrofa definitivă a Francezilor e sigură.

Deocamdată armatele germane dela miază-noapte să se reculegă și să întârzie lupta decisivă până când vor putea avea la aceasta și concursul celorlalte trei armate dela răsărit.

Pentru ajungerea acestui scop cea mai potrivită tactică de luptă e defensivă.

Războiul.

Rușii au trecut Carpații.— Mari lupte la Uzsok și Toronya.

Budapesta. — A. T. U. — Din loc competent suntem autorizați să publicăm următoarele:

Neînsemnate trupe rusești încearcă, așa se vede, unele diverziuni*) în strămtorile Carpaților. În 25 Sept. n. a avut loc o neînsemnată luptă în pasul Uzsok, comit. Ung, între micile noastre trupe orânduite pentru apărarea pasului și între Ruși.

În 26 Sept. n. s'au dat lupte între noi și între Ruși la Toronya, comit. Maramureș, fără ca Rușii să fi reușit să treacă peste granița noastră.

Aceste mici hărțuiri, firește, nu au nici o influință asupra marilor întâmplări de pe câmpul de luptă. Scopul acestora este să abată atențiunea dela câmpul principal de luptă în altă parte și să neliniștească populația.

(Uzsok, este cel mai extrem punct dela miază-noapte a liniei ferate ce duce la Lemberg, situat la poalele unui munte de 1200 metri înălțime, lângă râulețul Ung.

Toronya, este o comună situată în cel mai extrem punct dela miază-noapte a graniței țării în comitatul Maramureșului, la poalele muntelui Ciorna Repa (1288 m.), la izvoarele râului Nagy-Ág. Intreg ținutul e acoperit cu mari și dese păduri de brad și sunt puțin umbroase.

Între Uzsok și Toronya e situată strămtorea Vereczke).

Budapesta. — A. T. U. — Primim următoarea știre autorizată: Sâmbătă o trupă rusească compusă din 1000 de combatanți a trecut prin strămtorea Uzsok.

În luptele de lângă localitățile Malomrét, Fenyvesvölgy și Csontos Rușii au fost respinși de către trupele noastre.

La Toronya, comit. Maramureș, lupta decurge încă între trupele rusești cari au trecut granița noastră și între trupele noastre orânduite pentru păzirea graniței.

Trupe mai mari dela Muncaci și Hust au plecat pentru întărirea trupelor noastre în luptă.

Aceste lupte dela graniță sunt de puțină însemnătate, iar deoarece atât la graniță cât și în lăuntru țării avem trupe îndeajuns, nu trebuie să avem nici o îngrijorare. (Bir. de presă al min. de int.)

Budapesta. — (Oficial). Lui „B. T.” i se

*) Diverziune e o expresiune militară specială și însemnează: hărțuială, adică a lega atențiunea într'un punct, pentru ca să poți opera neturburat în altă parte.

comunică în mod autentic, că RUȘII ȘI AZI (Duminecă) AU TRECUT GRANIȚA NOASTRĂ PRIN MAI MULTE PUNCTE ÎN COMITATUL UNG. Dușmanul au fost respins de către trupele noastre de acolo. Luptele decurg încă. Trupe mai mari din localitățile din apropiere au plecat pentru a sprijini acțiunea trupelor noastre de acolo. (Bir. de presă al ministr. de inf.)

GUVERNUL NAȚIONAL.

București. — Deținem din partea unui ministru afirmarea că guvernul național se va constitui. Președinția va reveni dlui I. I. C. Brătianu, care intră încă cu patru miniștri liberall.

Din partea opoziției vor figura patru miniștri.

În cazul când vor fi trei conservatori, vor intra dnii: N. Filipescu, I. Lahovary și M. Cantacuzino, iar din partea democraților numai d. Take Ionescu.

În cazul însă când ar fi doi conservatori și doi takisți, vor intra, din partea conservatorilor dnii Filipescu și I. Lahovary, iar din partea democraților d. Take Ionescu și al. ministru, care să nu fie d. Bădărău, pe care d. Brătianu nu-l vrea atât din pricina moralității cât și din pricina atitudinii lui echivoce.

(„Facla”).

De pe câmpul de luptă franco-german.

Berlin. — Oficial. — Dela cartierul general se comunică cu datul de 26 Sept. n. seara la orele 9:

Inamicul cu ajutorul căilor ferate libere de care dispune făcând o mare incunjurare a dat un atac împotriva flancului nostru dela extrema dreaptă. În același timp un atac al unei divizii inamice venind dinspre Baquame forte germane mal slabe l'a respins.

În unele puncte ale centrului liniei noastre de bătălie am câștigat succese parțiale. Forturile franceze dela Verdun spre sud au încetat focul. Actualmente artileria noastră a luat lupta cu forțele pe cari inamicul le-a concentrat în punctele dela vest dela râul Maase.

Situația pe celelalte terene de operație e neschimbată. (Agentia Wolf.)

Situația.

Dintr'un lung articol prim al ziarului „Pester Lloyd”:

„Nu suntem optimiști din fire, și în aceste vremuri grozav de serioase, ce vor mai pune Monarhia încă la multe încercări, ne știm cu sufletul curat de păcatul de-a fi sgândărit sangvirismul ușuratic. Totuș o spunem: stăm bine. Avem motive din greu, de-a căuta cu încredere în fața viitorului. Spiritul armatei noastre e admirabil. Trupele noastre nu poartă groază, nici de primejdii nici de osteneți. Ca semizeli, înfruntă moartea...”

Rușii apar la porțile noastre, ca să deștepte neliniște în populație. Socoteală fără birț. Cincizeci de milioane de cetățeni le vor sta în cale... Avem deplină încredere în armata noastră, în cauza noastră dreaptă și în Dumnezeu, care dacă nu vrea să se detroneze însuș, trebuie să stea cu noi...

Eroismul vasului de război „Radetzky”.

Pola. — Cuirasatul nostru „Radetzky” a întâlnit în largul mării cuirasatul francez „Grey”. Vasul „Grey” a început să bombardeze vasul austro-ungar, dar fără de nici un rezultat. În urmărire, „Radetzky” printr'o lovitură de tun a nimerit cazanul vasului francez care a explodat. Vasul „Grey”, a cărui retragere a fost acoperită de trei torpiloare franceze, fiind ceața deasă pe mare a reușit să scape de focul cuirasatului nostru.

Victoriile generalului v. Morgen.

General german v. Morgen a trimis priamarului din Libeck următoarea scrisoare datată din 13 Septembrie:

Eri, după o luptă scurtă am luat Suwalki și locuim în palatul guvernamentului (prefecturii) Eri dimineață am intrat cu divizia mea în oraș. În preajma orașului am fost salutat de preot și primar cu pâine și sare. A fost un moment de bucurie pentru mine. Dimineață plec mai de-

